

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **V. B.**, zast. Mgr. Martinou Řehořovou, advokátkou se sídlem Československé armády 287/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 4. 2019, čj. OAM-104/LE-LE05-LE05-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2020, čj. 31 Az 7/2019-41,

t a k t o :

Věc **se p o s t u p u j e** rozšířenému senátu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) domáhal přezkumu rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana. Stěžovatel požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. V záhlaví uvedeným usnesením krajský soud rozhodl asistentem soudce tak, že stěžovateli ustanovil zástupkyní Mgr. Martinu Řehořovou, advokátku.

[2] Proti danému usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, v níž namítá, že požádal o ustanovení Mgr. Ladislava Bárty, advokáta, k němuž již získal důvěru a který mu byl ustanoven v jiném soudním řízení ve věci jeho zajištění. Touto žádostí se soud nezabýval, a jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.

II. Důvod postoupení rozšířenému senátu

[3] Osmý senát se nejprve zabýval správným obsazením soudu podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. K takové okolnosti je kasační soud nucen přihlídnout i bez námítky z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[4] Při předběžném posouzení věci dospěl osmý senát k závěru, že v judikatuře Nejvyššího správního soudu byl vyjádřen názor, od kterého by se chtěl odlišit. Zároveň je v judikatuře, byť nad rámec nosných důvodů, rovněž vyjádřen názor rozporný s předchozím názorem.

[5] Dle § 11 písm. l) zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o VSÚ“), *[v]yšší soudní úředník v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním může, nestanoví-li zvláštní*

zákon jinak, provádět veškeré úkony soudu prvního stupně, s výjimkou [...] věci, kde je úkon zvláštním zákonem výslovně svěřen soudci.

[6] Dle § 9 odst. 1 zákona o VSÚ: *Proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem v občanském soudním řízení lze podat odvolání za stejných podmínek jako proti rozhodnutí předsedy senátu. Podaný opravný prostředek se však nejprve předloží předsedovi senátu, který o něm rozhodne, má-li za to, že se mu má zcela vyhovět. Rozhodnutí předsedy senátu se považuje za rozhodnutí soudu prvního stupně a lze je napadnout odvoláním. Dle § 9 odst. 2 stejného zákona: Proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem v občanském soudním řízení nebo soudním řízení správním, proti němuž nelze podat odvolání, odpor nebo námitky podle občanského soudního řádu, může účastník řízení podat námitky do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. V námitkách nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy. O těchto námitkách rozhodne předseda senátu, který rozhodnutí vydané vyšším soudním úředníkem bez jednání potvrdí nebo změní. Proti rozhodnutí předsedy senátu o námitkách, o odmítnutí námitek nebo o zastavení námitkového řízení, není odvolání přípustné.*

[7] Dle § 36a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů, ve znění pozdějších předpisů, *[a]sistent soudce je oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky; na jeho postavení se přiměřeně použijí ustanovení upravující postavení vyšších soudních úředníků.*

[8] Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. *[n]avrhovatelé, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[9] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. *[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků.*

[10] V judikatuře není sporu o tom a předkládající senát to rovněž nijak nenapadá, že asistent soudce (jako je v nyní projednávané věci) může činit všechny úkony, které je oprávněn činit vyšší soudní úředník.

[11] V projednávané věci je sporné, zda asistent soudce krajského soudu byl oprávněn rozhodnout o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce.

[12] Pátý senát v rozsudku ze dne 16. 3. 2015, čj. 5 As 189/2014-16, uvedl následující: *„soud nad rámec důvodů tohoto rozhodnutí podotýká, že podle § 36 odst. 3 s. ř. s. a § 35 odst. 8 s. ř. s. o žádosti o osvobození od soudních poplatků a o návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů rozhoduje předseda senátu (a nikoli senát), což však nelze vykládat tak, že jde o věci, v nichž je úkon zvláštním zákonem výslovně svěřen soudci ve smyslu § 11 písm. l) zákona o vyšších soudních úřednících.“* Pátý senát vycházel ze znění soudního řádu správního účinného ke dni 1. 1. 2015, ve kterém § 35 odst. 8 odpovídal výše citovanému nyníjšímu § 35 odst. 10 s. ř. s.

[13] Osmý senát naopak v rozsudku ze dne 25. 3. 2015, čj. 8 Ads 18/2015-18, uvedl, že *„[p]odle písmene l) předmětného ustanovení [myšlen § 11 písm. l) zákona o VSÚ, pozn. předkládajícího senátu] vyšší soudní úředník nesmí provést úkon, který je zvláštním zákonem výslovně svěřen soudci. Ostatně, shodný závěr by bylo možné dovodit již na základě návěti, podle něhož vyšší soudní úředník může provádět veškeré úkony soudu prvního stupně, „nestanoví-li zvláštní zákon jinak“. Zvláštním zákonem je v posuzované věci soudní řád správní, který v § 35 odst. 8 [nyní § 35 odst. 10 s. ř. s., pozn. předkládajícího senátu] výslovně svěřuje pravomoc rozhodnout o ustanovení zástupce do rukou předsedy senátu. Vyšší soudní úředník proto není oprávněn o této otázce rozhodnout (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2013, čj. 6 As 124/2013 – 13, k rozhodování o žádosti o osvobození*

pokračování

od soudních poplatků). “Ke stejnému závěru se přiklonil i sedmý senát v rozsudku ze dne 2. 4. 2015, čj. 7 Ads 33/2015-11, a desátý senát v rozsudku ze dne 8. 7. 2015, čj. 10 Azs 269/2014-72. Tento závěr je zjevně v rozporu s názorem vysloveným v rozsudku sp. zn. 5 As 189/2014.

[14] Osmý senát v citovaném rozsudku odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 124/2013, který ve vztahu k rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. se stejným odůvodněním (rozhodnutí je svěřeno předsedovi senátu, tudíž přímo soudci) uvedl, že krajský soud rozhodl o žádosti o osvobození od soudních poplatků v nesprávném obsazení, jelikož o ní rozhodl asistentem soudce. Dle předkládajícího senátu by z pohledu obsazení soudu měl být režim, který se uplatní na rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce a žádosti o osvobození od soudních poplatků, stejný. Jak bylo totiž výše uvedeno, o obou institutech má dle s. ř. s. rozhodnout „*předseda senátu*“. Je proto pro posuzovanou otázku důležitá i judikatura, která se vyjadřovala k obsazení soudu o rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[15] V rozsudcích ze dne 25. 6. 2008, čj. 4 As 5/2008-49, č. 1681/2008 Sb. NSS, a ze dne 24. 7. 2014, čj. 7 As 179/2012-30 (a rovněž v již citovaném rozsudku sp. zn. 5 As 189/2014), Nejvyšší správní soud na rozdíl od výše uvedeného rozsudku sp. zn. 6 As 124/2013, ovšem dospěl k opačnému závěru, tedy, že o žádosti o osvobození od soudních poplatků může rozhodnout i vyšší soudní úředník a asistent soudce. Oba citované rozsudky čtvrtého a sedmého senátu sice tento závěr učinily na základě nyní již zrušeného (k tomu viz dále) § 10 odst. 3 písm. e) zákona o VSÚ, který stanovil pravomoc vyššího soudního úředníka rozhodovat o osvobození od soudních poplatků, avšak i ve znění tehdy účinného zákona byla rovněž uvedena výjimka z úkonů, které jsou zvláštním zákonem výslovně svěřeny soudci (nyní § 11 zákona o VSÚ). Pokud by tedy Nejvyšší správní soud v daných rozsudcích dospěl k závěru, že rozhodnutí předsedy senátu o žádosti o osvobození od soudních poplatků je úkonem, který je svěřen přímo soudci zvláštním zákonem, nemohl by zároveň vyslovit, že asistent soudce je o dané žádosti oprávněn rozhodnout.

[16] Ústavní soud v nálezu pléna ze dne 22. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/10, zrušil § 11 zákona o VSÚ ve znění od 1. 1. 2013, a to ke dni 31. 12. 2013. Ustanovení § 10 zákona o VSÚ v tehdejší znění totiž umožňoval vyšším soudním úředníkům rozhodovat o určitých úkonech, avšak § 11 stejného zákona oproti tomu některé úkony z pravomoci vyššího soudního úředníka vyjímal. Dle Ústavního soudu byla tato dvě ustanovení ve zcela zjevném rozporu. Od 1. 1. 2014 došlo k novele zákona o VSÚ, podle které byl bez náhrady zrušen § 10 a ponechán pouze § 11, který byl rozšířen o další případy, ve kterých vyšší soudní úředník nemá pravomoc rozhodovat.

[17] Ústavní soud se v nálezu pléna ze dne 30. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 32/18, zabýval § 11 zákona o VSÚ znovu. V bodě 48 uvedl, že „*[r]ozhodnutí soudu vydané jinou osobou než soudcem by mohlo představovat pouze určitou jinou zvláštní formu právní ochrany, byť poskytované v rámci soudního řízení. Nesmělo by jít o výkon pravomoci, která je ústavním pořádkem vyhrazena výlučně soudcům. Současně by muselo být zajištěno, že vydání rozhodnutí bez účasti soudce bude moci být kompenzováno v dalších fázích soudního řízení, jejichž součástí bude i přezkoumání tohoto rozhodnutí soudcem. V opačném případě by předmětné zákonné oprávnění fakticky nabrazovalo, a nikoli jen doplňovalo, ústavně předpokládaný způsob rozhodování soudů a dotčeným účastníkům by neústavně znemožňovalo výkon jejich základního práva na soudní ochranu.*“ K předchozímu nálezu sp. zn. Pl. ÚS 31/10 uvedl v bodě 57 následující: „*Ústavní soud se provedeným výkladem v souladu s § 13 zákona o Ústavním soudu odchyluje od právního názoru vysloveného v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 31/10, že úkony soudu mající povahu rozhodnutí musí provádět vždy soudce svým vlastním jménem a na svou vlastní odpovědnost. Podle tohoto nálezu mohou vyšší soudní úředníci konat samostatně pouze úkony, které nepřekračují jejich pomocnou roli, tedy především úkony jednoduché a rutinní povahy (náleží sp. zn. Pl. ÚS 31/10, zejména body 35, 42 a 43). Takto kategorický výklad podle Ústavního soudu nadále*

není udržitelný. Vychází totiž z nesprávného předpokladu, že rozhodnutí vyššího soudního úředníka ve své podstatě nabrazuje rozhodování soudce, ačkoli podle platného zákona o vyšších soudních úřednících jde o pouhé doplnění soudního řízení umožňující rychlejší projednání věci, které se – na rozdíl od dřívější zákonné úpravy – nikterak nedotýká ústavních požadavků vztahujících se k rozhodování soudů. Jak již bylo opakovaně uvedeno, účastník řízení se může bez ohledu na toto oprávnění vždy domoci soudní ochrany podle čl. 90 Ústavy a čl. 36 odst. 1 Listiny tím, že jeho věc bude projednána a rozhodnuta nezávislým a nestranným soudcem některým ze způsobů podle čl. 94 Ústavy.“

[18] Předkládající senát nesouhlasí s názorem části výše uvedených rozsudků, dle kterých vyšší soudní úředníci (resp. asistenti soudců) nemohou rozhodovat o návrhu na ustanovení zástupce a žádosti o osvobození od soudních poplatků. Smyslem zavedení možnosti vyšších soudních úředníků rozhodovat o určitých svěřených úkonech bylo odbřemenění soudců v jednoduchých a nenáročných věcech. Mezi takové věci osmý senát řadí právě i rozhodnutí o ustanovení zástupce nebo o osvobození od soudních poplatků. Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 32/18 uvedl, že rozhodnutí soudu může vydat jiná osoba než soudce, pokud ústavním pořádkem není věc svěřena přímo soudci a zároveň existuje možnost přezkumu takto vydaného rozhodnutí soudcem. Účinný přezkumný mechanismus k rozhodnutí vyššího soudního úředníka obsahuje od 1. 1. 2014 již samotný zákon o VSÚ, a to v § 9. Ve věcech správního soudnictví připadá v úvahu postup podle § 9 odst. 2 zákona o VSÚ, jelikož odst. 1 stejného ustanovení zakládá možnost podat odvolání pouze v občanském soudním řízení. Ustanovení § 9 odst. 2 zákona o VSÚ stanoví možnost podat námitky proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka. Toto rozhodnutí k námitkám následně předseda senátu potvrdí nebo ho změní. Přezkum rozhodnutí vyššího soudního úředníka soudcem je tak vždy zachován.

[19] Kromě podání námitek dle § 9 odst. 2 zákona o VSÚ je dle současné judikatury Nejvyššího správního soudu možné podat proti rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce vydané ať již předsedou senátu či vyšším soudním úředníkem (asistentem soudce) kasační stížnost. Ze zákona ani judikatury totiž neplyne, že by podmínkou přípustnosti podání kasační stížnosti proti rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce vyšším soudním úředníkem bylo zároveň předchozí podání námitek dle § 9 odst. 2 zákona o VSÚ. Podle osmého senátu musí být možnost podání kasační stížnosti navíc zachována i proti rozhodnutí předsedy senátu, který na základě podaných námitek rozhodnutí potvrdil či změnil, neboť pokud jsou podány námitky, tak až rozhodnutí předsedy senátu o námitkách je konečným rozhodnutím krajského soudu. Pokud jsou proto podány námitky proti usnesení vyššího soudního úředníka, je třeba odvíjet lhůtu pro podání kasační stížnosti podle § 106 odst. 2 s. ř. s. až od doručení rozhodnutí o námitkách. Je nutné upozornit na to, že jak rozhodnutí o ustanovení zástupce tak i o osvobození od soudních poplatků je dle usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, osvobozeno od povinnosti platit soudní poplatek a zároveň v řízení není vyžadováno jinak povinné zastoupení advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[20] Možnost přezkumu rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce jak jej požadoval Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu je tak v současné době zajištěna nejenom na základě podání námitek, ale dokonce přípustností kasační stížnosti.

[21] Předkládající senát si je vědom, že volební senát postoupil rozšířenému senátu usnesením ze dne 18. 3. 2020, čj. Ars 3/2019-32, věc, v jejímž rámci se rozšířený senát bude pravděpodobně zabývat i otázkou možnosti podat kasační stížnost proti rozhodnutí o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků (viz body 36 a 37 citovaného usnesení volebního senátu). I pokud by však rozšířený senát změnil dosavadní praxi a označil podání kasační stížnosti proti těmto rozhodnutím za nepřipustné, byla by stále zachována možnost podání námitek dle § 9 odst. 2 zákona o VSÚ.

pokračování

[22] Osmý senát ve výše uvedeném rozsudku sp. zn. 8 Ads 18/2015 založil své rozhodnutí na názoru, dle kterého slovní vyjádření použité v § 35 odst. 10 s. ř. s. svěřující pravomoc rozhodnout o návrhu na ustanovení zástupce předsedovi senátu znamená, že je tato věc svěřena přímo soudci ve smyslu výjimky uvedené v § 11 písm. l) zákona o VSÚ. Takový názor však nepovažuje předkládající senát za správný z pohledu závažnosti rozhodovaných věcí a dále i s ohledem na to, že jde proti smyslu zavedení pravomoci vyššího soudního úředníka rozhodovat (odbrámenění zátěže soudců v jednoduchých věcech). Soudní řád správně svěřuje pravomoc rozhodovat zpravidla soudu (dle § 31 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů, to je senát či samosoudce) nebo předsedovi senátu. Názor osmého senátu vyjádřený v rozsudku sp. zn. 8 Ads 18/2015 vychází z toho, že tam, kde zákon stanoví pravomoc rozhodnout předsedovi senátu, vyšší soudní úředník rozhodovat nemůže. *A contrario* z toho tedy vyplývá, že tam, kde tomu tak není (tedy tam, kde zákon stanoví pravomoc soudu, tedy senátu či samosoudci) vyšší soudní úředník rozhodnout může. To by však znamenalo, že v případech složitějších, kde soudní řád správně neponechává pravomoc „pouze“ předsedovi senátu, ale svěřuje ji celému senátu (nebo alespoň stejné osobě v případě samosoudce), by vyšší soudní úředník rozhodnout teoreticky mohl. Takový závěr je zjevně podle názoru předkládajícího senátu zjevně nesprávný. Pokud by případně tento dílčí závěr měl vést k za použití argumentu *a minori ad maius* k odstranění této nelogičnosti tak, že pokud vyšší soudní úředník nemůže rozhodovat tehdy, kdy zákon svěřuje pravomoc rozhodnout předsedovi senátu, tím spíše nemůže rozhodnout tam, kde je svěřena soudu, pak by nebyl naplněn cíl zavedení vyšších soudních úředníků, tedy zrychlení řízení a zjednodušení práce soudců. Vyšší soudní úředník by totiž v takovém případě nemohl rozhodovat nikdy.

[23] Tyto závěry nejsou dle předkládajícího senátu správné. Ustanovení § 11 písm. l) zákona o VSÚ podle něj míří na situace, kdy by zvláštní zákon výslovně vylučoval možnost, aby rozhodl vyšší soudní úředník ať už přímo nebo tak, že by uvedl, že daný úkon je oprávněn provést *pouze* samosoudce či senát. Pod tuto výlukou naopak nespadá takové ustanovení, které svěřuje pravomoc k vydání rozhodnutí toliko předsedovi senátu. Soudní řád správně totiž chce užitím slova „soud“ vyjádřit, že úkon má učinit celý senát, nikoliv jen předseda senátu. Jeho ambicí není určit úkony, které smí činit „nesoudce“. Pokud by tomu mělo být jinak (ve smyslu závěrů vyjádřených v rozsudku sp. zn. 8 Ads 18/2015), znamenalo by to, že by vyšší soudní úředník nemohl doručovat žalovanému žalobu, nemohl by vyrozumívat osoby zúčastněné na řízení o probíhajícím řízení či rozhodnout o prodloužení soudcovské lhůty, neboť tyto úkony podle soudního řádu správně činí předseda senátu.

[24] Další argument, který předkládající senát považuje za zásadní je, že praxe v občanském soudním řízení vychází z toho, že vyšší soudní úředníci, resp. asistenti soudce, jsou oprávněni rozhodovat o návrhu na ustanovení zástupce nebo o žádosti o osvobození od soudních poplatků. Jazykové znění stran obsazení soudu je v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), stejně jako v případě soudního řádu správného. Dle § 138 odst. 1 o. s. ř. platí: *Na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva.* Dle § 30 o. s. ř. platí: *Účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.* V usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. IV. ÚS 3828/12, se soud vyjadřoval k rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků asistentem soudce a uvedl, že *„Ústavní soud nemohl akceptovat ani výhrady stěžovatele proti tomu, že v prvním stupni rozhodoval o jeho návrhu asistent soudce. Ani případná pochybnost o nezávislosti asistenta soudce totiž neměla význam za situace, kdy proběhlo odvolací řízení, v jehož rámci rozhodovala předsedkyně senátu odvolacího soudu, vůči které stěžovatel nevznesl jakékoli pochybnosti týkající se její nezávislosti a nestrannosti. Občanskoprávní řízení není povinné*

dvojinstanční, takže z hlediska požadavků spravedlivého procesu plně postačuje, když alespoň v jednom z více stupňů rozhoduje nezávislý a nestranný soudce, k čemuž v případě stěžovatele došlo.“ V usnesení ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3923/17, Ústavní soud uvedl, že „Ústavní soud pak pouze pro úplnost dodává, že se navíc s výše předestřeným názorem stěžovatele neztotožňuje, neboť již v minulosti opakovaně vyslovil, že není porušením práva na zákonného soudce, pokud o návrhu účastníka na osvobození od soudních poplatků rozhodne namísto soudce jeho asistent či vyšší soudní úředník, neboť oprávnění těchto osob k vydání tohoto typu rozhodnutí vyplývá z příslušných ustanovení zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu“. Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. 32 Cdo 3784/2017, kde uvedl následující: „Dovolání není přípustné ani ve vztahu k otázce, zda může rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků vydat vyšší soudní úředník. Odvolací soud tuto otázku posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu týkající se rozhodování vyšších soudních úředníků či asistentů soudců ve věcech osvobození od soudních poplatků nebo ustanovení zástupce podle zákona o VSÚ ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3001/2014, ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. 21 Cdo 754/2016, ze dne 3. 4. 2017, sp. zn. 21 Cdo 5514/2016, či ze dne 14. 10. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1933/2015, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2016, sp. zn. I. ÚS 3327/15). Dovolací soud nemá důvod se odchýlit od této judikatury ani v projednávané věci a nesdílí názor dovolatelky o rozpornosti úpravy zákona o VSÚ ve znění účinném od 1. 1. 2014 s ústavním pořádkem České republiky podle nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/10. Dovolací soud se zcela ztotožňuje se závěry usnesení Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2016, sp. zn. II. ÚS 767/16, či ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. IV. ÚS 846/16, v nichž byla konstatována přípustnost rozhodování vyššího soudního úředníka nebo asistenta soudce v případech, na které se nevztahuje omezení uvedené v ustanovení § 11 zákona o VSÚ ve znění účinném od 1. 1. 2014.“ Obdobně viz i např. usnesení Nejvyššího soudu nebo ze dne 30. 5. 2018, čj. 30 Cdo 2244/2016-260.

[25] Předkládající senát odkazuje rovněž na usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2016, čj. III. ÚS 3838/15-1, který uvedl, že „Ústavní soud ještě považuje za potřebné zmínit ustanovení § 36 o. s. ř. ve znění zákona č. 133/1982 Sb. (to je ve znění do 31. 3. 1982). Z tohoto ustanovení je patrné, že sousloví "předseda senátu" zavedla uvedená novela jako legislativní zkratku, pod níž lze subsumovat, jak samosoudce, tak nově asistenta soudce nebo vyššího soudního úředníka.“

[26] Jak plyne z výše uvedeného, předkládající senát zastává názor, že § 11 písm. l) zákona o VSÚ nelze vykládat tak, že brání vyššímu soudnímu úředníku (a asistentu soudce), aby rozhodoval o návrhu na ustanovení zástupce, případně též o žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[27] Otázka, od které se předkládající senát hodlá odlišit, jež je zároveň v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena rozdílně, a kterou předkládá osmý senát rozšířenému senátu k rozhodnutí, zní:

Je vyšší soudní úředník, a tedy i asistent soudce, v soudním řízení správním v řízení u krajského soudu oprávněn rozhodnout o návrhu na ustanovení zástupce?

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: Josef Baxa, Zdeněk Kühn, Karel Šimka, Filip Dienstbier, Barbara Pořízková, Aleš Roztočil, Petr Mikeš. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců (§8 odst. 1 s. ř. s.) do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení.

V téže lhůtě mohou účastníci rovněž podat svá vyjádření k právní otázce předkládané rozšířenému senátu.

V Brně 25. srpna 2020

Petr Mikeš
předseda senátu